

SANT PERE DE GALLIGANTS

El monestir de Sant Pere de Galligants, que actualment només conserva l'església i el claustre, destaca com una destacada mostra de l'arquitectura romànica catalana. Tot i que la data exacta de la seva fundació és desconeguda, ja existia durant la primera meitat del segle X. Les poques restes que queden del monestir preromànic indiquen l'existència d'un edifici anterior.

Inicialment, l'àrea de l'antic burg de Sant Pere de Galligants era una ampliació del corredor que formava la Via Augusta a la seva entrada a Girona des del nord, passant per Pedret. Això la feia més accessible per als assentaments humans.

Els orígens coneguts d'aquesta zona es remunten a la fundació d'una vil·la romana prop del camí de la vall de Sant Daniel, registrada arqueològicament sota la fonamentació de l'església de Sant Nicolau. Entre els segles VIII i X, es va habilitar una necròpolis sota les restes d'aquesta vil·la, que s'estenia prop de Sant Pere. La primera menció del monestir de Sant Pere de Galligants data de l'any 988.

Aquest primer esment queda reflectit en un document datat l'11 de novembre de 988, on sis almoines d'Ermengarda, difunta, van donar propietats al cenobi.

Cap al 1020, Sant Pere encara tenia un aspecte rural, amb uns pocs masos veïns que treballaven vinyes i horts. Els habitants de Pedret, Sant Pere, Campdorà i la vall Bascona compartien l'església parroquial de Santa Eulàlia Sacosta, que es trobava al nord de Sant Pere.

Paral·lelament als nous establiments de Sant Feliu, es va formar el burg de Sant Pere de Galligants, sota el govern dels abats del monestir fins al segle XIV.

A mitjans de segle XII, les rendes del monestir van permetre la construcció de l'edifici monàstic actual, gràcies a una generosa donació de Ramon Berenguer el Gran. Al final d'aquest mateix segle, es va completar la construcció del claustre.

L'església té una planta basilical amb tres naus separades per pilastres i arcs semicirculars. El seu creuer presenta braços asimètrics, donant-li un toc distintiu. L'absis central, precedit pel presbiteri, està decorat amb una cornisa des d'on s'inicia la volta, a més d'arcs sobre semicolumnes amb capitells esculpits. Les absidioles dels braços del creuer estan cobertes amb diferents tipus de voltes i contenen decoracions detallades.

La porta principal de l'església, orientada cap a ponent, està formada per dos cossos rectangulars separats per una motllura horitzontal. Destaca per la seva rica ornamentació, amb cinc arcs en gradació i capitells decorats amb motius vegetals i animals.

El claustre de Sant Pere de Galligants, de forma rectangular perfecta, amb unes dimensions de 19 x 16,5 metres, està situat, com era habitual, a la banda sud de l'església. Les dimensions que Calzada, en el seu treball esmentat a la bibliografia, atorga a la columnata són de 83 cm d'alçada del basament, damunt del qual s'eleva les columnes d'1,58 m d'alçada total, repartida en 23,5 cm a la base, 98,5 al fust i 36 cm al capitell.

Els elements escultòrics d'aquest claustre estan estretament emparentats amb els del de la Catedral de Girona, i amb els del de Sant Cugat del Vallès, tot i que, a diferència dels altres dos, el de Sant Pere només té quatre pilars que corresponen als quatre angles de la secció d'arcades; en els altres hi ha pilars centrals.

El sosteniment del pes, en el cas que ens ocupa, es va resoldre mitjançant grups de cinc columnes, situats al centre de cadascun dels quatre trams. Les voltes són totes de quart de cercle; en els angles uns nervis cilíndrics les sostenen i enllacen, nervis que arranquen d'unes cartel·les decorades.

Totes les columnes són llises i de secció: circular, llevat de tres, situades a la galeria oest, que tenen el fust i les bases octogonals. Es creu que aquestes darreres substituirien d'altres anteriors malmeses; de fet, els capitells d'aquestes són força mutilats.

A la part alta dels murs interiors del claustre, es desenvolupa una cornisa d'arquets llombards cegats, arquets sostinguts per mènsules decorades amb motius florals o caps d'animals fantàstics, moltes d'elles mutilades.

Com a nota diferencial envers altres claustres de l'època, destaca la inexistència de pou, com era freqüent. Segons Calzada, a l'obra esmentada a la bibliografia, aquesta anomalia podria explicar-se per la proximitat amb el lavatori o recipient d'aigua, del qual esmenta que [...] en aquest mateix mur oest del claustre, hi ha un forat, amb la forma aparent d'arcosoli, que no és res més que un recipient d'aigua, com no és infreqüent trobar en els claustres, si bé en formes diferents. Un mur poc gruixut separa aquest recipient interior d'un altre que hi ha a la part exterior, però es comuniquen per sis forats rodons que hi ha a la part inferior d'aquest mur de separació. L'aigua per omplir aquests recipients s'obtenia d'un pou que avui encara existeix [...] que avui està tapiat [...]. I encara hem d'afegir que en el recipient exterior hi ha un altre forat rodó que comunica amb un desguàs que avui també es pot veure en aquest mateix lloc. Darrere els absis de l'església els monjos obriren un altre pou, encara avui existent.

L'any 1835, després de la desamortització es va convertir en caserna de la Guàrdia Civil fins al 1870 en què es va recuperar com a museu, moment en què es van afegir dues plantes al costat est del claustre. A la dècada dels seixanta es van iniciar les obres de restauració que li van tornar l'aspecte original.

- Imatges:

- Enllaços:

https://www.girona.cat/turisme/cat/monuments_santpere.php

<http://www.macgirona.cat/Sobre-el-MAC-Girona/El-monestir-de-Sant-Pere-de-Galligants>

<https://www.diaridegirona.cat/girona/2022/10/26/passeig-per-historia-sant-pere-77432603.html>

<https://www.rutasconhistoria.es/loc/sant-pere-de-galligants>

<https://sortidesambgracia.com/2013/04/07/el-monestir-de-sant-pere-galligants/>

<https://www.youtube.com/watch?v=oBZeW8X0B9c>

<https://vimeo.com/528786190>

<https://www.facebook.com/watch/?v=1752552764949256>